

יום עיון המל"ג בנושא מעורבות אקדמיה בקהילה

"מעורבות חברתית – תפקידה השלישי של האקדמיה" - תקציר

ביום 14.11.02 התקיים יום עיון המועצה להשכלה גבוהה בנושא מעורבות אקדמיה בקהילה, "מעורבות חברתית – תפקידה השלישי של האקדמיה".

יום העיון התקיים באקדמיה לאמנות ועיצוב בצלאל, אשר זכתה בפרס המוסד המצטיין ע"י ות"ת בשל פיתוח והוראת 15 קורסים אקדמיים משלבי עשייה בשנה"ל תשע"א, המעידים על מעורבות יוצאת דופן בתחום החברתי קהילתי והקפדה על החיבור הנכון שאקדמיה יכולה לייצר, לצורך התנדבות חברתית מודעת ואיכותית יותר. יום העיון כלל שלושה מושבים.

מושב א' דן במדיניות ות"ת וכלל הרצאה של פרופ' פייסל עזיזה, יו"ר ועדת ההיגוי של ות"ת למעורבות אקדמיה בקהילה, בנושא מדיניות ות"ת למעורבות אקדמיה בקהילה. מצורפת מצגת מעורבותו של פרופ' עזיזה בנושא זה תרמה להובלת תהליכים משמעותיים באקדמיה ובות"ת.

לאחר מכן נאם פרופ' מנואל טרכטנברג, יו"ר ות"ת, בנושא מקומה של האקדמיה בחברה הישראלית. פרופ' טרכטנברג הציג את משנתו בנושא, הפורצת את גבולות האקדמיה ומדגישה את התפקיד המרכזי של האקדמיה בחברה הישראלית, באופן חם, מרגש ומושכל.

מושב ב' דן בפרויקטי הדגל, אלו הם פרויקטי ה"ליבה" של המוסדות השכלה גבוהה, המנצלים את היתרון היחסי של כל מוסד אקדמי בסביבה החברתית והגיאוגרפית בה הוא פועל. פרויקטים מעין אלה הופכים את המוסד לחלק בלתי נפרד מהקהילה הסובבת אותו ובכך מחזקים את השפעות האקדמיה החיוביות על החברה הישראלית. בסיס התפיסה הנו כי לאקדמיה, כגוף המוביל בפיתוח ידע, בשימור ובהפצת ידע בתחומי דעת רבים, ישנה גם שליחות חברתית ועליה לממשה.

להלן סדר ההרצאות במושב ב':

1. את המושב פתח ד"ר רוני סטריאר, המוביל את פרויקט הדגל באוניברסיטת חיפה, בנושא "שותפות לפיתוח סולידריות ולמאבק בהדרה חברתית", פרויקט המבוסס על ידע אקדמי רב שנצבר בתחום ההדרה החברתית ועל התפיסה החברתית לפיה בכדי להוביל לשינוי אמיתי בקהילה אסור לה לאקדמיה להגיע לקהילה ממקום פטרוני או "מחנך", אלא ממקום של שותפות אמיתית ושוויוניות ארוכת טווח, כמו גם מתוך נכונות אמיתית ללמוד מהקהילה ולהשתנות במקביל אליה. מטרת הפרויקט הנה יצירת אפיקים ומתן כלים אקטיביים

להתמודדות היומיומית של שכונות מצוקה בעיר חיפה עם הדרה חברתית, בעיקר בתחומים בהם ההדרה הנה המשמעותית ביותר, כגון חינוך, תרבות, רפואה. יחד עם ד"ר סטריאר, הציגו את הנושא גב' דסי פוסטן אייזיק מנהלת הפרויקט וגב' סילבי זגורי, נציגת הקהילה. מצורפת מצגת.

2. ההרצאה השניה במושב עסקה ב"חממה ליזמות חברתית" של המכללה האקדמית ת"א יפו והועברה ע"י נשיא המכללה, פרופ' נחמיה פרידלנד. המכללה האקדמית ת"א יפו מפעילה פרויקט ייחודי, המעודד ומכשיר סטודנטים ליזום, להקים ולהפעיל פרויקטים לשינוי חברתי - בקהילת יפו ודרום ת"א. התכנית מלווה את הסטודנטים החל משנה א', בה הם נדרשים לקחת חלק בקורס יזמות חברתית ומקבלים הכשרה מעשית, דרך שנים ב' - ג', בה הסטודנטים עוברים שלבים שונים עד לייסוד ולהטמעת המיזם שהחליטו להוביל - בקהילה. התכנית ממשיכה במידת הצורך ללוות את המיזמים החברתיים ואת הסטודנטים גם לאחר שהשלימו את התואר במכללה. המכללה האקדמית ת"א יפו היא דוגמה למוסד אקדמי בו הרעיון החברתי מוטמע כמדיניות ע"י ההנהלה הבכירה ביותר (נשיא המכללה, פרופ' נחמיה פרידלנד). יחד עם פרופ' פרידלנד הציגה את הנושא גב' אלה חסונה, אשר פיתחה מיזם ייחודי העוסק בסביבה ירוקה והטמיעה אותו בבתי ספר ביפו. גב' חסונה זכתה גם בפרס הצטיינות של ות"ת ע"ש שוש ברלינסקי שיינפלד על תרומתה הייחודית, וקיבלה תעודת הוקרה בטקס פרסי הצטיינות מרגש שנערך בסיום יום העיון. מצורפת מצגת.

3. ההרצאה השלישית במושב עסקה בפרויקט של התאחדות הסטודנטים הארצית בלוד, והועברה ע"י מר יובל בדולח, ראש המחלקה למעורבות חברתית בהתאחדות הסטודנטים, ומוביל את הפרויקט בלוד. שם הפרויקט הנו RE-LOD ובמסגרתו סטודנטים רבים מגיעים להתגורר בעיר ולפעול, יחד עם התושבים, לשינוי פני העיר. מצורפת מצגת.

מושב ג' דן בקורסים אקדמיים משלבי עשייה והוקדש לזכרה של פרופ' מרים שלזינגר, אשר הובילה את הקורס למתורגמות קהילתית של אונ' בר אילן ואמורה היתה להציג ביום העיון, אך לצערנו העמוק נפטרה באותו השבוע ממחלת הסרטן. אנו שולחים את תנחומינו הכנים למשפחתה של מרים ולאוניברסיטת בר אילן.

המושב נפתח בדברים אשר נשאה ד"ר דפנה גולן עגנון, חברת ועדת ההיגוי למעורבות אקדמיה בקהילה, לזכרה של פרופ' שלזינגר.

להלן סדר ההרצאות:

1. ההרצאה בנושא הקורס למתורגמות קהילתית הוצגה ע"י ד"ר מיכל שוסטר, אשר היתה שותפתה של מרים לתכנון וללימוד הקורס מראשיתו. מיכל הדגישה את החשיבות והעוצמות לקורס מעין זה, הן במישור האקדמי והן במישור הקהילתי. מצורפת מצגת.
2. את יום העיון חתמה ההרצאה של בצלאל. בצלאל נבחרה ע"י ועדת ההיגוי למעורבות אקדמיה וסטודנטים בקהילה כמוסד מצטיין לשנה"ל תשע"א לנוכח היקף הקורסים מלווי העשייה הגדול, והאיכויות האקדמיות הנלוות לקורסים אלה. בשנת תשע"א, היא השנה בה

החל תקצוב מודל הפעילות החדש של ות"ת, הפעילה בצלאל 15 קורסים משלבי עשייה, במסגרתם למדו קרוב ל – 300 סטודנטים. בצלאל יצאה אל הקהילה במגוון רחב של תחומים ונושאים, הקורסים משלבי העשייה משקפים הן מעורבות של ההנהלה הבכירה והן מעורבות של מחלקות רבות במוסד, ארכיטקטורה, צילום, עיצוב תעשייתי, תקשורת חזותית, לצד קורסים רב מחלקתיים רבים. גב' שלי הרשקו, דיקנית הסטודנטים ומרצה בבצלאל, הציגה את חזון המוסד, האדריכלית ליאת בריקס אתגר – מרצה במחלקה לארכיטקטורה הציגה את הקורס "מארכיטקטורה א פורמלית למראה מקום" וגב' רותי קנטור – מרצה במחלקה לתקשורת חזותית ועמה שני סטודנטים מהמחלקה: מיה יחזקאל ואורי בארי הציגו את הקורס "המדינה זה אני".

את יום העיון הנחתה גב' יעל סימן טוב כהן, ממונה בכירה במל"ג לנושא חברה, קהילה ומכינות.